

Hoe Dyonisiades Thirus Appollonius dochter, gheheten Tharsia, beval te doden, seer strenghelick, ¹ van eenen lantman.

[15]

[A]ls dijt Dionisiades hoerde, dat haer dochter achter deel hadde ² om Tharsien wille, dat si ³ alsoe seer ghepresen wort, soe wort si ontsteken met haetichheit. ⁴ Ende alleen si[t]tende ⁵ docht si aldus: “Appollonius, haer vader, en sach nye weder nae haer omme noch brief gescreven [en ⁶ hevet]. ⁷ Het sijn .XIIIJ. jaren gheleden dat hi van hier toech. Hier om vermoede ic dat hi langhe doot is. ⁸ Ende haer voetster is oec ghestorven. ⁹ Ic en heb niemant die ic sorghe ¹⁰ dat voer haer yet sal doen. ¹¹ Daer om soe wil icse doen doden. ¹² Ende met haer costelijcke clederen sal ick mijn dochter cleden ende vercyeren.” ¹³

-
1. “seer strenghelick” slaat op het bevel van Dyonisiades, niet op de manier waarop Tharsia gedood moet worden
  2. achter deel hadde: nadeel ondervond
  3. dat si: omdat zij (Tharsia)
  4. *Gesta romanorum*, ed. Leeu 1480: Dyonisiades vt audiuit tharsiam laudari et filiam suam vituperari: conuersa in insaniam furoris
  5. Snellaert 1493: siitende
  6. Ontbreekt in Snellaert 1493 — verbeterd op basis van *Die gesten van Romen*, ed. Van Os 1484 — ed. Leeu 1481 identiek aan Snellaert 1493.
  7. *Gesta romanorum*, ed. Leeu 1480: sola sedens secum cogitauit. Pater eius ex quo hinc profectus est. habet annos xiiij non venit ad recipiendum filiam nec litteras pro ea misit.
  8. *Gesta romanorum*, ed. Leeu 1480: puto quod mortuus est
  9. *Gesta romanorum*, ed. Leeu 1480: Nutrix eius mortua [o2ra] est
  10. die ic sorghe: voor wie ik bevreesd moet zijn
  11. *Gesta romanorum*, ed. Leeu 1480: neminem habeo emulum
  12. *Gesta romanorum*, ed. Leeu 1480: occidam eam
  13. *Gesta romanorum*, ed. Leeu 1480: et ornamentis eius filiam meam ornabo

Ende die wijle dat si dit dochte, soe quam een lantman uutten dorpe ¹ tot haer, die Theophilus hijet. ² Die riep si tot haer [ende seyde]: ³ “Wildi van mi groot loen ontfaen, soe slaet Tharsia doot.” ⁴

Die lantman ⁵ vraechde Dyonisiades ⁶ waer om dat si die onnosele ⁷ ende schone maecht, die niemans goet en begeert noch niemant ongelijc ⁸ en doet, also [e2v] ghedoot wilt hebben. ⁹

Dyonisiades antwoerde: “Om dat si niet en doech. ¹⁰ Daer om en seldi mi niet weygheren te doen dat ic hebben wil. ¹¹ Ende ist dat ghi des niet en volbrenget, het sal u quaet coep sijn!” ¹²

Die lantman seide: “Ja, vrouwe, seght mi hoe ic dat soude moghen wel bi brenghen te doen?” ¹³

Die vrouwe antwoerde: “Si heeft een ghewoente, alsoe gheringhe als si uuter scolen coemt dat si niet en eet, sij en heeft eerst ghevisiteert haer voetsters graf. ¹⁴ Daer seldise wachten ende grijptse biden hare ende steectse doot met u dagghen ende werpt haer lichaem in die zee, ende ghi sult vryheit ende quijtscedinge daer of van mi ontfanghen met groot loen.” ¹⁵

---

1. lantman uutten dorpe: onvrije dorpeling (die een vrij man kan worden in ruil voor deze huurmoord) — Oorspronkelijk ging het om een ‘villicus’ (opzichter / bestuurder van een villa).

2. *Gesta romanorum*, ed. Leeu 1480: Et cum hec cogitasset: venit quidam de villa theophilus nomine

3. Ontbreekt in Snellaert 1493 — toegevoegd op basis van *Die gesten van Romen*.

4. *Gesta romanorum*, ed. Leeu 1480: quem vocans ait Si cupis premium accipere: tharsiam interfice

5. Snellaert 1493: lantmant

6. *Die gesten van Romen*, ed. Leeu 1481: wat heeft dye onnosel goede schone maghet ghedaen dat gise ghedoot wilt hebben

7. onnosele: onschuldige

8. ongelijc: (groot) onrecht

9. *Gesta romanorum*, ed. Leeu 1480: Ait villicus Quid peccauit innocens virgo?

10. *Gesta romanorum*, ed. Leeu 1480: Et illa Pessima est — doech = doecht (Delfts)

11. *Gesta romanorum*, ed. Leeu 1480: et ideo mihi negare non debes fac quod iubeo

12. *Gesta romanorum*, ed. Leeu 1480: et si non feceris male tibi eueniet

13. *Gesta romanorum*, ed. Leeu 1480: Et ille. Dic mihi domina qualiter hoc potest fieri?

14. *Gesta romanorum*, ed. Leeu 1480: Que ait. Consuetudo eius est mox vt venerit de scolis non prius sumere cibum quam nutricis sue introierit monumentum

15. *Gesta romanorum*, ed. Leeu 1480: vbi te cum pugione paratum inueniat apprehende crines eius a vertice et eam interfice et corpus eius mitte in mare et libertatem tuam a me cum magno premio accipies

Dese lantman nam sijn dagghe. ¹ Bevende ende screyende ghinc hi tootten grave ende seide: “Wee mij, dat ick niet vry worden en mach dan doer stortinghe des onnosel maghets bloets.” ²

Tharsia comende uuter scolen die ghinc met haer wijnpullen opt ³ graf alsoe si ghewoenlic was. ⁴ Dese ⁵ lantman greepse hastelic biden haere ende werpse onder die voet. ⁶ Ende want hi haer doden woude, so seide Tharsia tot hem: “O Theophile, wat heb ic teghen u of tegen yemant misdaen, daer om dat ghi mi doden wilt?” ⁷

Hi antwoerde: “Du en hebste niet misdaen, mer dijn vader, die di met grote costelicke cyerheit hyer gelaten heeft.” ⁸

Tharsia seide: “Ic bid u, moet ic ymmer sterven, dat ghi mi tijt gheven wilt God te tuighen ⁹ ende te [e3r] bidden.” ¹⁰

Theophilus seide: “Bidt ende tuycht, want God is mijn oec een tuych dat ic u moet doden by bedwanghe.” ¹¹

---

1. *Gesta romanorum*, ed. Leeu 1480: Villicus tulit pugionem

2. *Gesta romanorum*, ed. Leeu 1480: gemens et flens ibat ad monumentum et dixit Heu non merui libertatem nisi per sanguinis effusionem innocentis virginis?

3. *Die gesten van Romen*: int — het gaat om een mausoleum

4. *Gesta romanorum*, ed. Leeu 1480: Puella autem rediens de scolis monumentum cum ampulla vini intrauit sicut solebat facere.

5. In *Die gesten van Romen*, ed. Leeu 1481 staat voor het begin van deze zin een zeer zeldzaam rood (semi)paragraafteken als indicatie dat hier een ‘actie-moment’ volgt.

6. *Gesta romanorum*, ed. Leeu 1480: Villicus impetum fecit et apprehendens crines puelle iactavit eam in terram — onder die voet: op de grond

7. *Gesta romanorum*, ed. Leeu 1480: Dum autem volebat eam percutere ait ad eum tharsia O theophile quod peccavi contra te vel contra aliquem vt moriar?

8. *Gesta romanorum*, ed. Leeu 1480: Ait villicus. Tu nichil peccasti sed pater tuus qui te cum magna pecunia et ornamentis regalisbus reliquit.

9. te tuighen: als getuige van mijn onschuld aan te roepen

10. *Gesta romanorum*, ed. Leeu 1480: Cui puella. Peto domine vt si nulla spes mihi est permittas me deum testari.

11. *Gesta romanorum*, ed. Leeu 1480: Cui villicus. Testare. Et deus ipse scit quod coactus te interficio.